युनिसेफचा अभ्यास - केंद्र प्रमुख शैक्षणिक नेतृत्व कार्यक्रम (KPALP)

मुलाखत अनुसूची - केंद्रप्रमुख

सेंटर ऑफ एक्सलन्स इन टीचर एज्युकेशन, टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेस, मुंबई

प्रारंभिक

[**परिचय**] माझे नाव डॉ. सुरेंद्र जी. भालेराव / श्री. रवि चलवाडी आहे. मी टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेस (TISS), मुंबई येथे CETE चा संशोधन सहाय्यक आहे. युनिसेफ महाराष्ट्राच्या वतीने आम्ही CETE येथे KPALP कार्यक्रम अंमलबजावणी आणि परिणामाचे मूल्यमापन करण्यासाठी एक अभ्यास करत आहोत.

[**उद्देश**] शिक्षकांच्या सतत व्यावसायिक विकासासाठी आणि शैक्षणिक सुधारणा घडवून आणण्यासाठी, शिक्षकांना सतत आधार देणे अत्यंत आवश्यक आहे. KPALP कार्यक्रम केंद्रप्रमुखांची क्षमता वाढवत आहे ज्यामुळे शिक्षकांसाठी स्थानिक शाळांमधून सहाय्य करता येईल. आम्ही CETE, TISS येथे एक गुणात्मक संशोधनातुन 1) मुख्य भागधारकांच्या मुलाखतींद्वारे कार्यक्रम भागधारकांचे अनुभव; आणि 2) फील्डवर कार्यक्रमाच्या प्रभावाचा अभ्यास करत आहोत.

[**प्रेरणा**] आम्हाला आशा आहे की, हा अभ्यास सर्व भागधारकांना शिक्षक समर्थन कार्यक्रमांच्या मोठ्या प्रमाणावर अंमलबजावणीशी संबंधित पद्धतशीर आणि रचनात्मक आराखड्याचा विचार समजून घेण्यासाठी उपयुक्त ठरेल.

[**टाइमलाइन**] मुलाखत सुमारे एक तास घेईल. मला आशा आहे की सर/मॅडम तुम्हालाही ते योग्य असेल.

[**रेकॉर्ड करण्याची परवानगी**] कृपया अभ्यासाची माहिती ठेवा (सहभागी माहिती पत्रक द्या). मी तुम्हाला संमती फॉर्मवर स्वाक्षरी करण्याची विनंती करतो (संमती फॉर्मवर स्वाक्षरी करा) आणि मला ही मुलाखत रेकॉर्ड करण्याची परवानगी द्या.

मी श्री. / श्रीमती ……………………………………………………………………… तुम्हाला मुलाखत आणि रेकॉर्डिंग करण्याची परवानगी देत आहे.

रेकॉर्डिंग सुरू करा

मी तुम्हाला KPALP कार्यक्रमातील तुमच्या भूमिकेबद्दल काही प्रश्न विचारून सुरुवात करत आहे.

मुलाखत अनुसूची - केंद्रप्रमुख

जिल्हा : .... ब्लॉक : .... क्लस्टर : ....

तारीख :..../...../2022.

I. सामान्य माहिती

1. केंद्रप्रमुखाचे नाव : ....
2. लिंग : पुरुष/महिला
3. वय : .... वर्षे
4. पत्ता : ....

II. शैक्षणिक आणि व्यावसायिक पार्श्वभूमी

1. व्यावसायिक/ शैक्षणिक पात्रता :

2. व्यावसायिक अनुभव :

3. व्यावसायिक प्रशिक्षण / कार्यशाळा :

III. KPALP कार्यक्रम

1. KPALP कार्यक्रमात मुलाखतीची भूमिका

a. तुमच्या मते KPALP कार्यक्रम काय आहे आणि तो का केला गेला?

b. KPALP कार्यक्रमात तुमची भूमिका काय होती -

   i. KPALP कार्यक्रमात तुम्ही कधी (आणि किती काळ) सहभाग घेतला?

   ii. KPALP कार्यक्रमात तुमची प्राथमिक जबाबदारी कोणती होती?

c. तुम्ही तुमच्या कामाच्या आठवड्याचे वर्णन करू शकता का? त्यात तुम्ही काय केले? किती शाळांना भेट दिली?

   i. कोविडपूर्वी

   ii. कोविड दरम्यान

d. तुम्ही KPALP कार्यक्रमाच्या व्यावसायिक शिक्षण समुदायात (PLC) भाग घेतला होता का?

   i. होय असल्यास, कृपया PLC मधील तुमच्या सहभागाचे वर्णन करा.

   ii. तुम्हाला समर्थन पुरवण्यात PLC ची भूमिका कशी वाटली?

e. आदिवासी भागातील शिक्षकांना पाठिंबा देण्यासाठी तुम्ही तुमच्या कामात काही बदल केले का?

   i. होय असल्यास, कृपया तुम्ही केलेल्या बदलांचे वर्णन करा.

f. लॉकडाऊन दरम्यान तुम्ही तुमच्या कामात कसे बदल केले?

   i. COVI-19 लॉकडाऊन दरम्यान तुम्ही कोणत्याही अभ्यासक्रमात (Curriculum) आणि शिकवण्याचे शिक्षण साहित्य विकासात (TLM) भाग घेतला होता का? होय असल्यास, कृपया याशी संबंधित तुमच्या कामाचे वर्णन करा.

   ii. कोविड-19 काळात तुम्हाला कोणत्या अडचणींचा सामना करावा लागला आणि तुम्ही ते कसे हाताळले (Handle)?

   iii. COVID-19 लॉकडाउनच्या परिणामांतुन तुम्ही काय शिकलात?

2. KPALP प्रोग्राममधून क्षमता वाढवणे / शिकणे

a. केंद्रप्रमुख/CRP म्हणून तुम्ही अनुभवलेला हा पहिला प्रशिक्षण कार्यक्रम होता का?

    i. तुम्ही यापूर्वी सहभागी झालेल्या इतर कार्यक्रमांपेक्षा हा कार्यक्रम कसा वेगळा होता?

    ii. क्षमता निर्माण कार्यक्रमातील ठळक मुद्दे काय आहेत?

b. KPALP कार्यक्रमातून तुम्ही शिकलेल्या तीन/चार महत्त्वाच्या कल्पना कोणत्या आहेत? [प्रॉम्प्ट: डेटा विश्लेषण, वर्ग निरीक्षण]

c. तुम्ही डेटा ॲनालिसिस मॉड्युलमधून शिकण्याचा तुमच्या कामात कसा उपयोग केला? तुम्ही मला काही उदाहरणे देऊ शकाल का? [विद्यार्थ्यांच्या चुकांचे त्वरित विश्लेषण करणे, अभिप्राय देणे]

d. तुम्ही तुमच्या कामात वर्गातील निरीक्षण मोड्यूलमधून तुमच्या शिकण्याचा कसा उपयोग केला? तुम्ही मला काही उदाहरण देऊ शकता

e. विभागासोबत या प्रकल्पावर कोण-कोणत्या बाहेरील भागीदार किंवा संस्था काम करत होत्या? संस्थांची नावे सांगा.

    i. कोणत्या प्रकारचा सहभाग?

    ii. बाहेरील सहभागदारांसोबत काम करण्याचा तुमचा अनुभव कसा होता?

f. या कार्यक्रमावर काम करताना तुम्हाला कोणत्या प्रमुख समस्या आल्या?

    i. तुम्ही उपाय शोधू शकलात का?

    ii. समस्या सोडवण्यासाठी तुम्ही कोणाचा पाठिंबा घेतला?

g. या कार्यक्रमात काम करण्याच्या तुमच्या अनुभवातील ठळक मुद्दे कोणते होते?

    i. तुम्हाला KPALP प्रशिक्षणाचा कोणता भाग जास्त आवडला?

    ii. तुमच्या सध्याच्या भूमिकेत तुम्ही KPALP प्रोग्राममधून शिकलेल्या गोष्टींचा वापर कसा करता?

3. शिक्षक सहाय्य (केपी सराव)

a. तुम्ही शिक्षकांच्या गरजा कशा ओळखल्या? उदाहरण देऊ शकाल का?

    i. शिक्षकांच्या गरजा समजून घेण्यासाठी तुम्ही कोणत्या प्रकारचा डेटा गोळा केला आणि त्याचे विश्लेषण केले?

b. शिक्षकांना त्यांच्या धड्यांचे नियोजन करण्यासाठी तुम्ही कसे समर्थन दिले? उदाहरण देऊ शकाल का?

    i. तुम्ही विद्यार्थी अभ्यासक्रम आणि पाठ्यपुस्तके कशी वापरली?

    ii. तुमच्याकडे अभ्यासक्रम आणि पाठ्यपुस्तकांसाठी काही सूचना आहेत का?

c. वर्गातील निरीक्षणादरम्यान तुम्ही अध्यापनाच्या कोणत्या पैलूंवर लक्ष केंद्रित केले ? [प्रॉम्प्ट (बेसलाइन अभ्यासातून घेतलेले): TLM चा वापर, विद्यार्थ्यांचा सहभाग, आसन व्यवस्था, विद्यार्थी-शिक्षक संवाद, मुलांच्या पातळीनुसार शिकवणे]

    i. तुम्ही किती वेळा वर्गांचे निरीक्षण केले? तुम्ही किती शिक्षकांचे निरीक्षण केले आणि कोणत्या कालावधीत?

    ii. जेव्हा तुम्ही वर्गांचे निरीक्षण केले तेव्हा शिक्षकाचा सराव प्रामाणिक (वास्तविक) होता हे तुम्ही कसे ओळखले?

    [प्रॉम्प्ट: शिक्षकांमध्ये त्यांची कमजोरी लपवण्यासाठी आणि त्यांच्या भक्कम बाजू ठळक करण्यासाठी तुम्हाला कोणत्या प्रकारची रणनीती सापडली?]

d. वर्गाचे निरीक्षण करण्यासाठी तुम्ही एखादे साधन किंवा प्रोटोकॉल वापरला आहे का? ते उपयुक्त होते का (Was it useful)?

e. वर्गाच्या निरीक्षणादरम्यान तुम्हाला कोणत्या महत्त्वाच्या गोष्टी लक्षात आल्या?

f. अभिप्राय (feedback) दिल्यानंतर तुम्ही शिक्षकांच्या प्रगतीचे निरीक्षण कसे केले?

g. शिक्षकांच्या व्यावसायिक शिक्षणासाठी कृती आराखडा (action plan) तयार करण्यासाठी तुम्ही कोणत्या प्रकारचा डेटा गोळा केला आणि त्याचे विश्लेषण केले?

h. तुमच्या पाठिंब्याला प्रतिसाद देणारे शिक्षक कोण आहेत आणि जे प्रतिसाद देत नाहीत, त्यांची वैशिष्ट्ये (characteristics) काय आहेत?

i. तुमच्या पाठिंब्यामुळे तुम्ही शिक्षकांच्या सरावात (अध्यापनात) पाहिलेल्या सकारात्मक बदलांची काही संस्मरणीय निरीक्षणे कोणती आहेत? काही उदाहरणे देऊ शकाल का?.

j. तुम्ही फक्त शाळेच्या भेटीदरम्यान शिक्षकांना भेटलात की शिक्षकांनी -

(Did you meet teachers only during school visits or did teachers)

   i. तुम्हाला तुमच्या मोबाईलवर प्रश्नांसह कॉल केला?
   ii. Whatsapp वर वैयक्तिकरित्या किंवा ग्रुपमध्ये चॅट केले?
   iii. अशा परस्पर संवादाचे स्वरूप काय होते?

4. **शिक्षकाचा सराव/काम**

   a. शिक्षकांचे खरे प्रश्न काय आहेत? केपी म्हणून तुम्ही तुमच्या कामातून समजून घेऊ शकलात का?
   b. शिक्षकांना त्यांचे प्रश्न सोडवले जात आहेत असे वाटते का? का किंवा का नाही?

5. **टिकाव आणि स्केल**

   a. जर तुम्ही KPALP कार्यक्रमाच्या यशाला 1 ते 5, 1 अयशस्वी, 2. अंशत: यश, 3. सरासरी यश, 4. चांगले यश आणि 5 मोठे यश असे रेट कराल, तर तुम्ही कोणते रेटिंग द्याल?

      i. ते अधिक यशस्वी करण्यासाठी काय करता आले असते ते स्पष्ट करा?

   b. तुम्ही स्वतःला कसे पाहिले आहे? निरीक्षक किंवा मार्गदर्शक म्हणून? का ते स्पष्ट करा
   c. SSA दरम्यान, CRPs म्हणायचे की त्यांना त्यांचे काम योग्यरित्या करण्यासाठी अधिकार हवे आहेत.

      i. अधिकार मिळाल्याने तुम्हाला मदत झाली असती असे तुम्हाला वाटते का?
      ii. त्याशिवाय तुम्ही कसे काम केले? काही उदाहरणे देऊ शकाल का?
      iii. तुम्हाला तुमच्या संवादांमध्ये फरक जाणवला का?

         1. पुरुष विरुद्ध महिला शिक्षक
         2. तरुण विरुद्ध वृद्ध शिक्षक

3. आदिवासी, ग्रामीण, निमशहरी विरुद्ध शहरी भागात काम करणारे शिक्षक.

iv. शाळेच्या मुख्याध्यापकाशी तुमचे परस्पर संबंध कसे होते?

d. तुम्हाला कोणत्या प्रकारचे सहकार्य मिळाले -

i. मास्टर फॅसिलिटेटर/प्रशिक्षक?

ii. जिल्हा / ब्लॉक शिक्षक

iii. शिक्षण विभाग

e. तुम्ही कार्यक्रम भागीदारांसोबतच्या तुमच्या अनुभवाचे वर्णन करू शकता का? त्यांनी कोणत्या भूमिका केल्या? त्याचा तुमच्या कामावर कसा परिणाम झाला?

i. मास्टर फॅसिलिटेटर आणि प्रशिक्षक

ii. युनिसेफ

iii. सीखें (CEQUE)

f. KPALP प्रोग्राम अनेक ब्लॉक्समध्ये वाढला आहे,

i. तुम्ही KPALP कार्यक्रम राज्यभर वाढवण्याच्या बाजूने आहात का?

ii. काय चांगले स्केल केले आहे आणि का?

iii. काय चांगले स्केल केले नाही आणि का?

समारोप

[सारांश] तुमचा अनुभव शेअर करणे माझ्या संशोधनासाठी खूप मोलाचे ठरेल. ________________ मध्ये गुंतलेली ___________ म्हणून तुमची भूमिका मला KPALP अंमलबजावणी आणि शिक्षकांच्या समर्थनाबाबत अधिक अभ्यासपूर्ण दृष्टीकोन प्राप्त करण्यास सक्षम करेल. तुम्ही या मुलाखतीसाठी दिलेल्या वेळेबद्दल मी आभारी आहे.

1. आमच्या संशोधनात तुम्हाला आणखी काही उपयोगी पडेल असे वाटते का?
2. इतर कोणाचीआपण मुलाखत घ्यायला हवी असे तुम्हाला वाटते का?
3. आपण या कार्यक्रमाशी संबंधित कोणतेही विशिष्ट अहवाल वाचण्याची शिफारस कराल का?

रेकॉर्डिंग समाप्त करा

मला आवश्यक असलेली सर्व माहिती माझ्याकडे असली पाहिजे. मला आणखी काही प्रश्न किंवा स्पष्टीकरण असल्यास तुमच्या मोबाईलवर कॉल करणे योग्य होईल का? खूप खूप धन्यवाद.